

ARNE BIGSTEN

Svar till Björneld

Björneld anför arbetsmarknadspolitiska, regionalpolitiska och beredskapsmässiga argument för att införa importrestriktioner till skydd för textilindustrin. Låt oss granska dessa.

Björneld framhåller att det i dag inte finns tillräckligt med expanderande företag och förvaltningar, som kan suga upp den arbetskraft som friställs från textilindustrin. Detta skulle enligt Björneld motivera tullskydd för att man på så sätt skulle kunna upprätthålla sysselsättningen. I ett långsiktigt perspektiv är denna argumentering knappast rimlig. Om det är fler arbetstillfällen som försvinner än

som tillkommer så torde det bero på antingen att vårt allmänna kostnadsläge gentemot omvärlden är för högt eller på att vi har lågkonjunktur. I det första fallet bör man korrigera kostnadsläget, medan konjunkturella problem bör angripas med penning- och finanspolitik. Den totala sysselsättningsnivån bör man alltså försöka reglera med hjälp av valuta-, finans- och penningpolitik, inte med hjälp av tullar. Att vi har allmänna sysselsättningsproblem är alltså inget hållbart argument för att på lång sikt skydda speciella branscher mot utländsk konkurrens.

Det kan naturligtvis på kort sikt vara motiverat att gå in och försöka styra strukturomvandlingen. Man kan när en bransch krymper snabbt gå in och försöka bromsa takten med hjälp av riktade stödåtgärder så att den öppna arbetslösheten hålls nere. Man kan gå in och underlätta anpassningen genom flyttningsbidrag, avgångsvederlag mm eller gå in med direkt inkomstkomensation till dem som drabbas. Det är rimligt att vi alla gemensamt bär de ekonomiska kostnaderna för strukturomvandlingen och inte lägger denna på de direkt berörda. Metoden bör dock vara bidrag och subventioner, inte tullskydd.

Omsorgen om den totala sysselsättningen är alltså inget skäl för att gå in med långsiktigt stöd till textilindustrin, men de beredskaps- och regionalpolitiska argumenten kan dock vara relevanta. Det kan alltså finnas samhällsekonomiskt försvarbara skäl till att upprätthålla en viss textilproduktion, även om det kräver ingrepp av något slag. Det jag hävdade i förra numret av *Ekonomisk Debatt* var att tullar inte är den bästa metoden för att tex garantera en viss sysselsättning i textilindustrin. Vad man bör använda i ett sådant fall är i stället sysselsättningssubventioner, som man eventuellt kan variera regionalt om man vill ha en regionalt differentierad effekt. En skattefinansierad sysselsättningssubvention har dessutom inte bara effektivitetsfordelar (se förra numret) utan även inkomstfördelningsmässiga fördelar jämfört med en tull. Barnfamiljer med låga inkomster skulle drabbas hårt av de pris-

höjningar som en tull för med sig, men de skulle klara sig relativt lindrigt undan om man i stället satsar på att uppnå samma produktionsmål med hjälp av skattefinansierade subventioner.

De teoretiska slutsatser som här redovisats bestyrks av empiriska beräkningar. Carl Hamilton [1981] har beräknat att den samhällsekonomiska kostnaden för att rädda ett årsarbete i tekoindustrin (genomsnitt för perioden 1973–1977) med hjälp av gränsskydd (i form av "frivilliga" exportbegränsningar) och därmed högre priser för de svenska konsumenterna under vissa förutsättningar var så stora som 170 000 kronor, medan kostnaderna för att rädda ett årsarbete med hjälp av subventioner bara var 35 000 kronor. Det bör vidare påpekas att de subventioner som betalades ut dessa år enbart lyckades fördröja nedgången i textilindustrins sysselsättning med cirka två år.

Att upprätthålla en omfattande textilproduktion i Sverige skulle alltså vara förknippad med betydande kostnader. Det kanske finns billigare sätt att upprätthålla vår försörjningsberedskap. Tullar är i varje fall en i alla avseenden dålig och dyrbar metod för att lösa tekoproblemen.

Referenser

- Hamilton, C., [1981], "A New Approach to Estimation of the Effects of Non-Tariff Barriers to Trade: An Application to the Swedish Textil and Clothing Industri", *Weltwirtschaftliches Archiv*, Band 117, Heft 2.